

Spelen om

Meisjes in het Jeeva Jothy kindertehuis krijgen speltherapie.

Een paar maanden terug ontving Terre des Hommes een brief van kindertehuis *Jeeva Jothy* in Sri Lanka. Met uitgebreide excuses van de directeur dat zijn voortgangsrapport over de activiteiten in het tehuis was verlaat. Reden: 'Spanningen in de regio waren geëscaleerd in een serieuze oorlog, honderdduizenden mensen waren op de vlucht geslagen, telefoonlijnen waren afgesneden en er was geen openbaar vervoer.' Of we zijn excuus alsjeblijft wilden accepteren. Inmiddels is er sprake van een heuse burgeroorlog in het noorden en oosten van Sri Lanka. Deze komt voort uit een eeuwenoude rivaliteit tussen de belangrijkste etnische groepen: de Singalezen (grotendeels boeddhisten en ruim zeventig procent van de bevolking) en de Tamils (veelal hindoes en zo'n achttien procent van de bevolking). In 1983 braken gevechten uit tussen het rebellenleger van radicale Tamils (LTTE, ook wel Tamil

Tijgers genoemd) en het regeringsleger van Sri Lanka (SLA). De rebellen strijden voor een onafhankelijke Tamil-staat op het eiland, maar voor de Singalese meerderheid is dit vooralsnog onbespreekbaar. Na een hoopvol staakt-het-vuren uit 2002 is de strijd eind 2005 weer opgeblaaid en in de loop van vorig jaar alleen nog maar verhevigd. Hoewel het staakt-het-vuren officieel nog steeds van kracht is, wordt er in de Tamil-gebieden bijna dagelijks gevochten, weet Martine Weve, landencoördinator van Terre des Hommes in Sri Lanka. Ze probeert het nieuws over de onlusten in het noordoosten vanuit de hoofdstad Colombo te volgen, maar dat valt niet mee in een land waar media in hun berichtgeving vaak partijtrekken. Zo zijn twee van de Engelstalige kranten (*Daily News* en de *Sunday Observer*) overheidsorganen en geven beide dus de standpunten van de regering weer. Gekscherend noe-

de oorlog te verwerken

Duizenden kinderen in Sri Lanka zijn slachtoffer van de burgeroorlog die is opgelaaid in het noorden en oosten van het eiland. Veel kinderen lopen gevaar te worden geronseld voor deze strijd. In een omgeving waar niemand te vertrouwen is, proberen partnerorganisaties van Terre des Hommes kinderen te helpen bij het verwerken van hun trauma's.

men critici de *Daily News* ook wel de *Daily Lies*.

Weve onderhoudt echter goed contact met lokale partnerorganisaties in het noordoosten en blijft zo op de hoogte van de situatie, die ze omschrijft als 'extreem gespannen'. In dit gebied pleegt het rebellenleger aanslagen op overheidsdoeleinden. Juist bij de vergeldingsacties van het regeringsleger vallen veel burgerslachtoffers, licht Weve toe. Voor alle hulpprojecten in het crisisgebied geldt nu: de veiligheid van de kinderen waarborgen.

Ex-kindsoldaten

In kindertehuis Jeeva Jothy, gelegen in de stad Batticaloa aan de oostkust, doorstaan tachtig meisjes het oorlogsgeweld dat zich soms op slechts honderden meters van hun huis afspeelt. "Het lawaai", omschrijft Weve, "is oorverdovend wanneer er bommen vallen en mitrailleurs tekeergaan." Tijdens bombardementen valt de

stroom vaak uit. Tot voor kort moesten medewerkers bij kaarslicht de meisjes rustig krijgen. De onlangs aangeschafte generator doet meer dan alleen het gebouw voorzien van elektriciteit. De kinderen gillen niet meer in het donker.

Onder de meisjes van Jeeva Jothy zijn

ook veertien ex-kindsoldaten die na het tekenen van het staakt-het-vuren en onder druk van de internationale gemeenschap vrijkwamen. Zij werden in 2004 opgenomen in het tehuis. Voor hen is het oplaaierende geweld een traumatische ervaring. De meeste kinderen hebben niet actief gevochten, maar moesten meehelpen in het rebellenkamp. Ze verzorgden het eten, maakten schoon of stonden op wacht. En dan moet je wel weten hoe een mitrailleur werkt. "Sommige ex-kindsoldaten kunnen nauwelijks voor ►

Foto's: Ronald de Hommel

**DE KINDEREN GILLEN NIET
MEER IN HET DONKER**

Boven: Onderwijs in roerige tijden.

Onder: Een van de ex-kind-soldaten in Sri Lanka die opvang en begeleiding krijgen.

zichzelf zorgen en geen letter lezen”, zegt Weve, “maar weten wel hoe je in minder dan een minuut een wapen in elkaar zet.”

Kinderen worden geronseld door het LTTE-rebellenleger en afgesplitste groeperingen. Vooral weeskinderen en arme gezinnen zijn kwetsbaar en vormen een doelwit voor rekruterende rebellen. Maar ook het regeringsleger van Sri Lanka maakt zich schuldig aan de inzet van minderjarigen. SLA-soldaten ronselen kinderen in het zuiden onder arme vissersfamilies, meldt de partnerorganisatie *Small Fishers Federation*. Niemand vertrouwt elkaar, schetst Weve. “Zo kan een chauffeur van een partnerorganisatie actief zijn in het rebellenleger of heeft een meisje met een verleden als kindsoldaat een broertje dat nog steeds actief is in het rebellenleger.”

Speltherapie

Arme families proberen hun kinderen in de gaten te houden en partnerorganisaties zien af van uitstapjes, uit angst voor rekruterende rebellen of soldaten. Ook de meisjes van Jeeva Jothy gaan voorlopig niet op pad. Ze blijven regelmatig noodgedwongen thuis omdat scholen de veiligheid van de kinderen niet meer kunnen

garanderen en hun deuren sluiten. Ruim vijftienduizend kinderen in het oosten van het eiland kunnen helemaal niet meer naar school omdat deze is verwoest of omdat er niet genoeg docenten zijn. Een deel van deze groep wordt opgevangen door verschillende tehuizen, maar ruim tienduizend kinderen brengen de dag door in vluchtelingenkampen of thuis in het dorp.

Weer kind zijn

Soms komt een docent aan huis, zoals bij de meisjes van het Jeeva Jothy kindertehuis, maar de meeste kinderen die niet naar school gaan, hebben geen toegang tot onderwijs. “Deze kinderen hebben geen ruimte om te spelen, om weer kind te zijn”, zegt Weve. Veel kinderen zijn direct of indirect slachtoffer van de burgeroorlog. Sommigen zijn bang om over straat te gaan, anderen moeten omgaan met de gruwelen die op hun netvlies staan gebrand: een moeder die is verkracht, een vader die is omgebracht of een broertje dat in het kamp van de vijand meestrijdt. Om deze kinderen te helpen, hebben vier projectpartners van Terre des Hommes ‘speltherapie’ geïntegreerd in hun hulpprogramma's.

JEEVA JOTHY KINDERTEHUIS

In Batticaloa, aan de oostkust van Sri Lanka, vangt het Jeeva Jothy kindertehuis meisjes op die direct of indirect slachtoffer zijn van de oplaaiende burgeroorlog. De medewerkers helpen dagelijks tachtig meisjes, waaronder veertien ex-kindsoldaten. Bij hun binnenkomst zijn vrijwel alle meisjes ondervoed, ziek, onthoofd of getraumatiseerd door de oorlog. Het tehuis tracht ze een gevoel van veiligheid te geven en regelmaat in het leven aan te brengen. Ook biedt de staf verzorging en psychologische hulp, met speciale aandacht voor speltherapie. Daarnaast strijdt de organisatie voor gelijke rechten

en kansen voor meisjes. De oudere meisjes van het tehuis krijgen al vroeg de kans om hun verantwoordelijkheidsgevoel te ontwikkelen. Zo kiest iedere deelgroep een leider met twee assistenten en zorgen de oudere meisjes voor de jongere kinderen. Toen Batticaloa op 26 december 2004 heftig werd getroffen door de tsunami, zetten de oudere meisjes van Jeeva Jothy zich actief in bij de noodhulpactiviteiten. In 2006 oogstten ze veel verrassing en sympathie door zich als bloeddonor aan te melden bij het lokale ziekenhuis, dat tegenover het kindertehuis staat.

Meisjes uit het Jeeva Jothy kindertehuis in Batticaloa, Sri Lanka.

Trauma's

De speltherapie is speciaal ontwikkeld voor Sri Lankaanse kinderen die zijn getraumatiseerd door de burgeroorlog. Grondlegger is de 72-jarige pater Paul. Hij heeft als een van de weinigen toegang tot de strijdende partijen. "Zijn kracht is het respect dat veel mensen voor hem hebben", vertelt landencoördinator Weve, die regelmatig contact heeft met de pater. "Hij praat met beide partijen. Bovendien vangt zijn organisatie *Professional Psychological Counselling Centre* (PPCC) tientallen ex-kindsoldaten op. Zij worden niet lastiggevallen door de buitenwereld."

Uit dit opvangproject van pater Paul is de speltherapie ontstaan, waarbij ruim vierhonderd kinderen spelenderwijs hun trauma's kunnen verwerken. De verschillende speelcentra bestaan veelal uit grote tenten. Hier verzamelen kinderen zich om onder begeleiding van een animator te spelen. Daarbij worden de kinderen gestimuleerd om hun creatieve energie te ontdekken, bijvoorbeeld door te schilderen of een muziekinstrument te bespelen. Naast deze spelactiviteiten verzorgt projectpartner *Koinonia* ook bijlessen en krijgen kinderen zelfs een voedzame snack in de middag.

De speltherapie is even wennen voor sommige ouders of verzorgers, omdat ze vaak niet direct inzien dat spelen voor kinderen van groot belang is. "Waarom tijd verspillen met spelen?", dacht de 41-jarige Mary, een vluchte-

"DE KINDEREN MOETEN OMGAAN MET DE GRUWELN DIE OP HUN NETVLIES STAAN GEBRAND"

linge uit Jaffna in het uiterste noorden van Sri Lanka. Haar twee oudste zonen Kavipriyan en Nesapriyan helpen met de verkoop van broodjes die Mary zelf maakt. Zo probeert de weduwe, die uit Jaffna wegvluchtte voor het oorlogsgeweld, te overleven. De hulp van haar jongens kan ze niet missen. Partnerorganisatie *Koinonia* steunt Mary daarom met een bijdrage voor het onderwijs van haar zonen. Nu de jongens dagelijks twee uurtjes in de middag worden opgevangen en onder begeleiding kunnen spelen, ziet Mary haar zoons opknappen. "Dat gun ik ieder kind dat in deze moeilijke omstandigheden opgroeit." ■

Heleen Slob, m.m.v. Selma Kers

Kijk op www.terredeshommes.nl voor meer informatie over de actuele situatie in Sri Lanka.

Steun het moedige werk van Jeeva Jothy en word donateur van dit kindertehuis in Sri Lanka. Meldt u aan met de bon in dit Terre Magazine.